

CUPRINS

CAPITOLUL I. INTRODUCERE ÎN DREPTUL CIVIL

Secțiunea I. Noțiunea, rolul, principiile și delimitarea dreptului civil de alte ramuri de drept

§1. Delimitarea dreptului civil	17
1. Semnificația noțiunii de drept în general	17
2. Noțiunea de drept civil	18
2.1. Dreptul public și dreptul privat	18
2.2. Definiția dreptului civil	18
3. Accepțiunile sintagmei <i>drept civil</i>	21
4. Rolul dreptului civil	21
5. Principiile dreptului civil român	23
5.1. Principiile fundamentale ale dreptului civil	24
5.1.1. Principiul proprietății	24
5.1.2. Principiul egalității în fața legii civile	28
5.1.3. Principiul îmbinării intereselor individuale cu cele generale	28
5.1.4. Principiul ocrotirii și garantării drepturilor subiective civile	29
5.1.5. Principiul bunei-credințe	30
§2. Delimitarea dreptului civil față de alte ramuri de drept	30
1. Necesitatea și criteriile delimitării	30
2. Ramurile de drept față de care se delimitează dreptul civil	33
2.1. Dreptul civil și dreptul constituțional	33
2.2. Dreptul civil și dreptul administrativ	33
2.3. Dreptul civil și dreptul financiar	34
2.4. Dreptul civil și dreptul comercial	35
2.5. Dreptul civil și dreptul familiei	36
2.6. Dreptul civil și dreptul muncii	37
2.7. Dreptul civil și dreptul securității sociale	37
2.8. Dreptul civil și dreptul procesual civil	38
2.9. Dreptul civil și dreptul internațional privat	38
2.10. Dreptul civil și dreptul mediului	39

Secțiunea a II-a. Teoria Legii civile

1. Izvoarele dreptului civil	40
1.1. Noțiunea de izvor al dreptului civil	40
1.2. Forme de exprimare a izvoarelor dreptului (categorii)	41
1.3. Actele normative – izvoare ale dreptului civil	44
1.3.1. Izvoare formale	44
1.3.1.1. <i>Legile</i>	44
1.3.1.2. <i>Hotărârile și Ordonanțele Guvernului României</i>	46
1.3.1.3. <i>Actele administrative emise de conducătorii organelor centrale ale administrației de stat și acte normative adoptate de organele administrațiilor locale</i>	47

1.3.1.4. Reglementările instituțiilor Uniunii Europene, cu aplicabilitate directă în dreptul intern, precum și Convenția Europeană a drepturilor Omului și declarația Universală a Drepturilor Omului	48
1.3.1.5. Uzanțele	48
1.3.1.6. Ordinea publică.....	49
1.3.1.7. Principiile dreptului civil.....	49
1.3.2. Izvoarele neformale	49
1.3.2.1. Jurisprudența	49
1.3.2.2. Doctrina	51
1.3.2.3. Morala (Bunele moravuri).....	51

Secțiunea a III-a. Aplicarea Legii civile

§ 1. Aplicarea legii civile în timp	52
1. Chestiuni prealabile	52
2. Intrarea și ieșirea din vigoare a legii civile	52
3. Principiile și excepțiile de la aplicarea legii în timp	56
3.1. Principiul neretroactivității legii civile noi	56
3.2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi	58
§2. Aplicarea legii civile în spațiu. Principiu și excepții	59
§ 3. Aplicarea legii civile asupra persoanelor	60

Secțiunea a IV-a. Interpretarea legii civile

1. Noțiunea de interpretare a legii civile	61
2. Necesitatea interpretării legii civile.....	61
3. Clasificarea interpretării legii civile.....	62
3.1. În funcție de forța sa dată de organul de la care provine,	62
3.1.1. Interpretarea oficială.....	62
3.1.2. Interpretarea neoficială.....	64
3.2. În funcție de rezultatul interpretării.....	64
3.2.1. Interpretarea literală.....	64
3.2.2. Interpretarea extincțivă	64
3.2.3 Interpretarea restrictivă.....	65
3.3. După metoda de interpretare folosită.....	65
3.3.1. Interpretarea gramaticală	65
3.3.2. Interpretarea sistematică	68
3.3.3. Interpretarea istorico-teleologică.....	68
3.3.4. Interpretarea logică	68

CAPITOLUL II. RAPORTUL JURIDIC CIVIL

Secțiunea I. Definiția, caracterele și izvoarele raportului juridic civil

1. Definiția raportului civil.....	72
2. Caracterele raportului juridic civil	72
3. Izvoarele raportului juridic civil.....	73
3.1. Definiția noțiunii de izvor al raportului juridic civil.....	73
3.2. Clasificarea izvoarelor raporturilor juridice civile concrete.....	74
3.2.1. Acțiuni omenești și fapte naturale (evenimente)	74

3.2.1.1. Acțiunile umane (omenești).....	74
3.2.1.2. Evenimentele (faptele naturale).....	75

Secțiunea a II-a. Structura raportului juridic civil

§1. Subiectele raportului juridic civil	
1. Definiția și categorii ale subiectelor de drept civil	76
1.1. Definiții.....	76
1.2. Categoriile subiectelor de drept civil	77
2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	77
2.1. Determinarea subiectelor de drept civil.....	77
2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil.....	78
2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil.....	82
3. Capacitatea civilă a subiectelor raportului juridic civil.....	83
3.1. Capacitatea civilă a persoanei fizice	83
3.1.1 Capacitatea de folosință	83
3.1.2. Capacitatea de exercițiu	83
3.2. Capacitatea civilă a persoanei juridice	84
3.2.1. Capacitatea de folosință	84
3.2.2. Capacitatea de exercițiu	85
§2. Conținutul raportului juridic civil	
1. Noțiune.....	85
2. Dreptul subiectiv civil	86
2.1. Definiția dreptului subiectiv civil	86
2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile. Criterii.....	87
2.2.1. Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative	87
2.2.2. Drepturile subiective civile patrimoniale și nepatrimoniale.....	88
2.2.3. Drepturile subiective civile principale și accesorii	91
2.2.4. Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi afectate de modalități	93
2.3. Recunoașterea drepturilor subiective civile.....	94
2.4. Ocrotirea și garantarea drepturilor subiective civile	94
2.5. Exercițarea drepturilor subiective	96
2.6. Abuzul de drept	97
3. Obligația civilă	97
3.1. Definiția obligației civile	97
3.2. Categoriile de obligații civile	98
3.2.1. Obligațiile civile în funcție de obiectul lor. Obligații „de a da”, „de a face”, „de a nu face”	98
3.2.2. Obligații civile pozitive și obligații negative.....	99
3.2.3. Obligații de rezultat și obligații de mijloace	100
3.2.4. Obligații civile obișnuite, opozabile și terților și obligații reale.....	100
3.2.5 Clasificarea obligațiilor în funcție de sancțiune (obligații civile perfecte și imperfecte).....	101
3.2.6. Obligații simple și obligații complexe	101
§3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile.	
1. Unele aspecte generale privind obiectul raportului juridic civil.....	102
1.1. Definiția obiectului raportului juridic civil.....	102
1.2. Definiția bunului în dreptul civil. Relația dintre bunuri și patrimoniu	103

2. Clasificarea bunurilor	104
2.1. Categoriile de bunuri și criteriile de clasificare	104
2.1.1. După natura și calificarea dată de lege	104
2.1.2. După regimul circulației lor juridice	107
2.1.3. După modul de determinare	108
2.1.4. După cum de pot schimba unele cu altele	109
2.1.5. Bunuri consumabile și neconsumabile	110
2.1.6. Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere	110
2.1.7. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	112
2.1.8. Bunuri principale și bunuri accesorii	112
2.1.9. Bunuri corporale și bunuri incorporale	113
2.1.10. Bunuri din domeniul public și bunuri din domeniul privat	114

CAPITOLUL III. ACTUL JURIDIC CIVIL

Secțiunea I. Definiția și clasificarea actelor juridice civile

1. Noțiunea actului juridic civil	115
2. Clasificarea actelor juridice	116
2.1. În funcție de numărul părților	117
2.2. În funcție de scopul urmărit la încheierea lor	119
2.3. În funcție de efectele lor	121
2.4. În funcție de importanța lor	122
2.5. În funcție de conținutul lor	123
2.6. În funcție de modul (forma) de încheiere	123
2.7. În funcție de momentul în care își produc efectele	124
2.8. În funcție de rolul voinței părților în stabilirea conținutului	125
2.9. În funcție de legătura lor cu modalitățile (termen, condiție)	125
2.10. În funcție de raportul dintre ele	126
2.11. În funcție de legătura lor cu cauza (scopul)	126
2.12. În funcție de modalitatea încheierii	127
2.13. În funcție de reglementarea și denumirea lor legală	127
2.14. În funcție de modul de executare	128

Secțiunea a II-a. Cerințele actului juridic civil

§1. Noțiunea de condiție de valabilitate a actului juridic civil	129
1. Criteriile de clasificare a condițiilor actului juridic civil sunt:	129
§ 2. Condițiile de formă și de validitate a actului juridic civil	130
1. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	130
1.1. Noțiunea de capacitate de a încheia un act juridic civil	130
1.2. Regula capacității de a încheia acte juridice și excepția incapacității	130
2. Consimțământul	132
2.1. Consimțământul și voința juridică. Corelația dintre acestea	132
2.2. Formarea și principiile voinței juridice	132
2.3. Definiția consimțământului	135
2.3.1. Condițiile de valabilitate ale consimțământului	135
2.3.1.1. <i>Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ</i>	135
2.3.1.2. <i>Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice (animo contrahendi negotii)</i>	137
2.3.1.3. <i>Consimțământul trebuie să fie exteriorizat</i>	138

2.3.1.4. Consimțământul să nu fie viciat.....	139
2.4. Viciile de consimțământ.....	140
2.4.1. Eroarea.....	140
2.4.2. Dolul (viclenia).....	144
2.4.3. Violența.....	149
2.4.4. Leziunea.....	151
3. Obiectul actului juridic civil.....	155
3.1. Definiție.....	155
3.2. Clasificarea condițiilor de valabilitate.....	156
3.3. Analiza condițiilor de valabilitate ale obiectului actului juridic civil.....	156
3.3.1. Condiții generale.....	156
3.3.1.1. Obiectul actului juridic civil trebuie să existe.....	156
3.3.1.2. Obiectul trebuie să fie în circuitul civil.....	157
3.3.1.3. Obiectul actului juridic să fie determinat sau determinabil.....	157
3.3.1.4. Obiectul actului juridic să fie posibil.....	158
3.3.1.5. Obiectul actului juridic civil trebuie să fie licit și moral.....	159
3.3.2. Condiții speciale de validitate.....	159
3.3.2.1. În actele translative sau constitutive de drepturi reale se cere ca cel care se obligă să fie titularul dreptului.....	159
3.3.2.2. Situația actelor juridice cu caracter strict personal.....	160
3.3.2.3. Existența autorizației administrative sau juridice prevăzute de lege.....	160
4. Cauza (scopul) actului juridic civil.....	161
4.1. Definiție.....	161
4.2. Elementele cauzei actului juridic civil.....	162
4.3. Condițiile de valabilitate ale cauzei actului juridic civil.....	163
4.3.1. Cauza să existe.....	163
4.3.2. Cauză să fie licită și morală.....	164
4.4. Proba cauzei.....	164
5. Forma actului juridic civil.....	165
5.1. Noțiune.....	165
5.2. Principiul consensualismului (principiul libertății actelor juridice civile).....	165
5.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil.....	167
5.3.1. Forma cerută pentru valabilitatea actului juridic (ad validitatem).....	167
5.3.2. Forma cerută pentru probarea actului juridic (ad probationem).....	170
5.3.3. Forma cerută pentru opozabilitate față de terți.....	171
Secțiunea a III-a. Modalitățile actului juridic civil	
1. Definiția noțiunii de modalitate a actului juridic.....	173
2. Termenul.....	174
2.1. Noțiune.....	174
2.2. Clasificare.....	175
2.3. Efectele termenului.....	176

3. Condiția.....	178
3.1. Noțiune	178
3.2. Clasificarea condițiilor.....	178
3.3. Efectele condiției.....	185
3.4. Termenul și condiția – comparație	188
4. Sarcina.....	189
4.1. Definiție.....	189
4.2. Clasificare	189
4.3. Efectele sarcinii.....	190
4.4. Comparație între condiție și sarcină	191

Secțiunea a IV-a. Efectele actului juridic civil

1. Noțiuni introductive despre efectele actului juridic civil	192
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil	192
1.2. Moduri de determinare (stabilire) a efectelor actului juridic civil	192
1.3. Regulile de interpretare a actului juridic civil	193
2. Principiile efectelor actului juridic civil și excepțiile de la acestea	196
2.1. Generalități	196
2.2. Principiul forței obligatorii (<i>Pacta sunt servanda</i>).....	197
2.2.1. Excepții.....	198
2.3. Principiul irevocabilității actului juridic civil.....	203
2.3.1. Excepțiile de la principiul irevocabilității actului juridic.....	203
2.4. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	206
2.4.1. Noțiunile de parte, terț și avânzi-cauză	207
2.4.2. Excepțiile de la principiul relativității efectelor actului juridic civil.....	210
2.4.3. Excepții de la principiul opozabilității actului juridic	214

Secțiunea a V-a. Nulitatea actului juridic civil

1. Generalități.....	217
1.1. Definiție	217
1.2. Funcțiile nulităților	218
2. Nulitatea și celelalte sancțiuni de drept civil	219
2.1. Nulitatea și rezoluțiunea	219
2.2. Nulitatea și rezilierea	220
2.3. Nulitatea și revocarea	220
2.4. Nulitatea și caducitatea	221
2.5. Nulitatea și inopozabilitatea	222
3. Clasificarea nulităților actului juridic civil	222
3.1. Nulitatea absolută și nulitatea relativă	222
3.2. Nulitatea parțială și nulitatea totală	223
3.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	224
3.4. Nulități de fond și nulități de formă.....	225
3.5. Nulități amiabile și nulități judiciare.....	225
3.6. Clauzele considerate nescrise	226
4. Cauzele de nulitate.....	227
4.1. Chestiuni introductive	227
4.2. Cauze de nulitate absolută.....	228
4.3. Cauze de nulitate relativă.....	229

5. Regimul juridic al nulității	230
5.1. Chestiuni prealabile	230
5.2. Regimul juridic al nulității absolute	231
5.2.1. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are un interes	231
5.2.2. Nulitatea absolută este, imprescriptibilă – ea putând fi invocată oricând pe cale de acțiune sau de excepție.....	231
5.2.3. Nulitatea absolută nu poate fi acoperită prin confirmare sau în alt mod (non potest convalescere).....	231
5.3. Regimul juridic al nulității relative	232
5.3.1. Nulitatea relativă poate fi invocată numai de persoana ocrotită, în principiu	233
5.3.2. Nulitatea relativă este prescriptibilă	233
5.3.3. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită	234
6. Efecte nulității actului juridic civil.....	235
6.1. Definiția efectelor nulității.....	235
6.2. Principiile efectelor nulității și excepțiile lor	236
6.2.1. Principiul retroactivității efectelor nulității actului juridic civil	237
6.2.1.1. Excepții	237
6.2.2. Principiul repunerii în situația anterioară (restitutio in integrum).....	238
6.2.2.1. Excepții.....	239
6.2.2.2. Restituirea prestațiilor.....	239
6.2.3. Principiul anulării actului subsecvent ca un urmare a anulării actului inițial (resolutio iure dantis, resolvitur ius accipientis)	241
6.2.3.1. Excepții.....	242
6.3. Principii de drept care înlătură regula <i>quod nullum est,</i> <i>nullum producit effectum</i>	243
6.3.1. Chestiuni prealabile	243
6.3.2. Principiul conversiunii actului juridic.....	244
6.3.3. Principiul validității aparenței în drept (error communis facit ius).....	245
6.3.4. Principiul răspunderii civile delictuale	246

CAPITOLUL IV. PROBELE

1. Considerații introductive	247
2. Prezentarea generală a probelor	247
2.1. Noțiunea de probă.....	247
2.2. Aspecte generale privind elementele probei și reguli comune aplicabile probelor	247
3. Mijloacele de probă	250
3.1. Dovada cu înscrisuri	250
3.1.1. Noțiune și categorii.....	250
3.1.2. Înscrisul autentic	252
3.1.3. Înscrisul sub semnătură privată	253
3.1.3.1. Noțiune	253

3.1.3.2. Formalitatea multiplului exemplar	254
3.1.3.3. Formalitatea „bun și aprobat”	255
3.1.3.4. Forța probantă	255
3.1.3.5. Data înscrisului sub semnătură privată	255
3.1.3.6. Înscrisuri asimilate de lege înscrisului sub semnătură privată	256
3.1.3.7. Înscrisul în formă electronică	256
3.1.4. Înscrisul nepreconstituit	257
3.1.4.1. Mențiunile făcute de creditor pe titlul de creanță	257
3.1.4.2. Registrele și hârtiile domestice	258
3.1.4.3. Registrele profesioniștilor	258
3.1.4.4. Scrisorile	259
3.2. Proba cu martori (proba testimonială)	259
3.2.1. Noțiunea și trăsăturile specifice	259
3.2.2. Admisibilitatea probei cu martori	260
3.4. Prezumțiile	262
3.4.1. Noțiune	262
3.4.2. Clasificarea prezumțiilor	262
3.5. Mărturisirea	263
3.5.1. Noțiune și caracterele juridice	263
3.5.2. Clasificarea mărturisirii	264
3.6. Expertiza	265
3.6.1. Noțiune	265
3.7. Mijloacele materiale de probă	266
3.8. Cercetarea la fața locului	267

CAPITOLUL V. PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ

Secțiunea I. Considerații generale

1. Definiția prescripției extinctive. Reglementare	268
2. Natura juridică a prescripției extinctive	272
3. Efectul prescripției extinctive	272
3.1. Considerații introductive. Consecințe	272
3.2. Principiile efectului prescripției extinctive	274

Secțiunea a II-a. Sfera de aplicare a prescripției extinctive

1. Noțiuni și criterii de determinare	275
1.1. Noțiunea domeniului prescripției extinctive	275
1.2. Criteriile de determinare a domeniului prescripției extinctive	276
2. Domeniul prescripției extinctive în categoria drepturilor patrimoniale	276
2.1. Prescripția extinctivă și drepturile de creanță	276
2.2. Prescripția extinctivă și drepturile reale accesorii	276
2.3. Prescripția extinctivă și drepturile reale principale	277
3. Domeniul prescripției extinctive în cadrul drepturilor nepatrimoniale	278
3.1. Regula imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	278
3.2. Excepții de la regulă	279
4. Probleme speciale privind domeniul prescripției extinctive	280
4.1. Apărarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției	280
4.2. Acțiunea în constatare	281
4.3. Acțiunile mixte	282

4.4. Dualitatea de acțiuni.....	283
4.5. Acțiunea în repararea (compensarea) unui prejudiciu moral.....	283
4.6. Acțiunea în restituire ca urmare a anulării unui act juridic.....	284
4.7. Acțiunile privind un drept secundar (potestativ)	284
Secțiunea a III-a. Termenele de prescripție extinctivă	
1. Definiția și clasificarea termenelor de prescripție extinctivă.....	285
1.1. Definiția termenului de prescripție extinctivă.....	285
1.2. Clasificarea termenelor de prescripție extinctivă	286
2. Termenul general de prescripție extinctivă	286
3. Termenele speciale de prescripție extinctivă.....	287
Secțiunea a IV-a. Cursul prescripției	
§ 1. Începutul prescripției extinctive.....	289
1. Regula generală privind începutul cursului prescripției extinctive	289
2. Reguli speciale privind începutul cursului prescripției extinctive.....	290
2.1. Situația dreptului la acțiune în executarea obligațiilor <i>de a da</i> sau <i>de a face</i>	290
2.2. Situația dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor	290
2.3. Situația dreptului la acțiune în executarea prestațiilor succesive.....	291
2.4. Situația dreptului la acțiune în materia asigurărilor contractuale	291
2.5. Situația dreptului la acțiune în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită și cazuri asimilate	291
2.6. Situația dreptului la acțiune în anularea actului juridic	294
2.7. Situația dreptului la acțiune în răspundere pentru vicii aparente	295
2.8. Situația dreptului la acțiune în răspundere pentru vicii ascunse	296
2.9. Alte reguli speciale privitoare la începutul prescripției extinctive.	296
§ 2. Suspendarea cursului prescripției extinctive	298
1. Definiția suspendării cursului prescripției extinctive	298
2. Cauzele de suspendare.....	298
2.1. Cauze generale de suspendare.....	298
2.2. Cauze speciale de suspendare	300
3. Efectele suspendării cursului prescripției	302
3.1. Efectele generale ale suspendării cursului prescripției extinctive	302
3.2. Efectul special.....	302
§ 3. Întreruperea cursului prescripției extinctive	304
1. Definiție	304
2. Cauzele de întrerupere a cursului prescripției extinctive.....	304
3. Efectele întreruperii cursului prescripției extinctive.....	306
§ 4. Repunerea în termenul de prescripție	307
1. Definiție	307
2. Domeniul repunerii în termen	308
3. Termenul de repunere în termenul de prescripție extinctivă.....	309
4. Efectul repunerii în termenul de prescripție extinctivă.....	310
§5. Împlinirea (calculul) prescripției extinctive	310
§6. Decăderea	312
BIBLIOGRAFIE	317